

240287 - Salih Amelde İhlasın kriterleri

Soru

Her işten önce niyet getirmek ve niyeti düzeltmek gerekir mi? Yapılan işin ihlaslı ve Allah rızası için olmasının kuralları ve kriterleri nelerdir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Şüphesiz salih amel işlerken Müslümanın meşgul olması gereken en önemli husus niyetini Allah’a halis kılmasıdır. Çünkü amelin kabul olunması niyete endekslidir. Yine bu niyete göre insanın kalbi islah veya ifsad olur.

Kim amelinde salih niyet getirmek istiyorsa o ameli işlemeye sebep olan ve o ameli işlemeye itekleyen etkene dikkat etsin. Kulu sürekli amelin işlemesine iten sebep, Allah’ın rızası ve onun emirlerini yerine getirmek olması gerekir.

Böylelikle niyet Allah’a has kılınmış olur. Daha sonra kul, amele teşvik eden bu unsuru korumaya çalışmalıdır. Bu salih niyeti elinden bırakmaması ve kalbi değişmemesine özen göstermelidir. Amelini şirkten uzak Allah dışında kimseye yönlendirmemesine dikkat etmelidir.

İkincisi:

Kul; aşağıdaki hususları dikkate alarak amelinde ihlasa sahip olabilir ve ameli sadece Allah rızası için yerine getirebilir.

Ameli insanların onu görmesi veya duyması için yapmaması, nitekim Cundup Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem şöyle demiştir: “ Her kim insanlar duysun ve görsünler diye bir işi yaparsa Allah kıyamet günü onun maksadını gösteriş ve insanlara duyurma olduğunu ortaya çıkaracaktır.Buhari/6499, Muslim 2987

Hattabi şöyle dedi: bu hadisin manası: her kim insanlar görsün ve duysun diye bir amel işlerse bu bağlamda mükâfatlandırılır, insanlar arasında şöhret bulur ve rezil olur. Gizlediği şeyler açığa çıkar.

Şöyle denilmiştir: her kim Allah rızasını gözetmeksizin makam ve insanlar arasında bir konum elde etmek için amel işliorsa Allah ona insanlar arasında konumlandırır ancak ahirette sevabı olmaz.

Fethul beri 11/336

İz bin Abdusselam Rahimehullah şöyle dedi: takip edilen rehber veya ilim eserin yazmak gibi durumlar ameli gizleme konusundan istisnadır. Fethulbari 11/337

Daha detaylı bilgi için (148158) nolu sorunun cevabına bakınız.

- Salih amel işleyen kulun kalbi, insanların övmesine veya kınamasına bağlı olmaması. İbn Kayyim Rahimehullah şöyle dedi: “Ne zaman ki kulun ayakları ihlas mertebesinde sağlamlaşır ve yerleşirse onun azmi güçlenir, nefsi övme ve kınamalardan etkilenmez, bunun üzerine insanların övmesiyle sevinmez, onların kınaması veya kötülemesiyle üzülmez. Bu konumda olan kişiler, nefsin payından kurtulmuş ve sadece rabbinin ibadetine kendini odaklamış ve kalbinde iman tadını hissetmiş kişilerdir. (Medaric el Salikin 2/8)
- Ameli gizlemek, açığa vurmaktan daha sevimli olması. Asım Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: “Ebu Vail namaz kıldığında ağlamaklı bir şekilde namaz kılardı, ancak birinin gördüğü bir yerde yapmasına karşılık tüm dünya verilse dahi kabul etmezdi” Ahmed-zühd/290
- Gözükecek ve şöhret bulacak yerlerden uzaklaşmaya özen göstermek. Ancak şer’i bir maslahat varsa bunda sakınca yoktur.

İbrahim Bin Edhem Rahimehullah şöyle dedi: “Meşhur olmak isteyen kimse Allah’a ihlaslı değildir.” (İhya ulum el din 3/297)

- İnsanların gördüğü için ameli daha fazla artırmaya veya güzelleştirmeye çalışmaması.

İhlas hakkında şöyle denilmiştir: “İhlas, kulun amelleri hem görünüşte hem de gizlide eşit olmasıdır.

Gösteriş: Görünüşü gizlisinden daha hayırlı olmasıdır. (Medaric el Salikin 2/91)

- Kendi nefsinin kusurlu görmesi ve kendine bir fazilet isnat etmemesi, tüm faziletin Allah'tan olduğunu, Allah'ın yardımı olmasaydı yok olacağını düşünmesi. Yüce Allah şöyle buyurdu: “Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Kim şeytanın adımlarına uyarsa, bilsin ki o hayâsızlığı ve kötülüğü emreder. Eğer Allah'ın size lütfu ve merhameti olmasaydı, sizden hiçbiriniz asla temize çıkamazdı. Fakat Allah, dilediği kimseyi tertemiz kılar. Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” Nur/21
- Yaptığı amelden sonra kendini kusurlu hissettiği için çokça istiğfar getirmesi.

Al Sadi Rahimehullah şöyle dedi: “Kul, yerine getirdiği her ibadetten sonra kusurundan sonra istiğfar getirmesi ibadeti yapmaya muvaffak olduğu için şükretmesi gerekir. Aksi takdirde kendini ibadeti mükemmel bir şekilde yerine getirdiği, rabbine minnet eden, ve bu ibadetle bir derece yükseldiğini hisseden kişi, farklı bir amele muvaffak olmaması ve ameli kabul olunmamasına maruz kalır. Kendini kusurlu gören kişi ise ibadetin makbul ve başka bir amele muvaffak olması daha yakındır. En iyisini Allah bilir. (Tefsirussadi s. 92)

- Allah'ın kendisini salih amele muvaffak kıldığı için sevinmesi. Yüce Allah şöyle buyurdu: “De ki: “Ancak Allah'ın lütuf ve rahmetiyle, yalnız bunlarla sevininler. Bu, onların toplayıp durduklarından daha hayırlıdır.” Yunus/58

Amelinde bunu gözetken kimse ihlaslı olması umulur.

Amelde kesin bir şekilde ihlasın olduğunu söylemek mümkün değil, çünkü bunun bilgisi sadece Allah'a mahsustur. Ancak kula düşen görev ihlasın sebeplerini yerine getirmesidir. Allah'tan ihlaslı amele muvaffak olmasını diler, ihlası ne kendine ne de başkasına kesin bir şekilde isnat etmez.